

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Komornik sądowy odgrywa kluczową rolę w zakresie egzekucji orzeczeń belgijskich sądów i trybunałów. Ponadto, w sprawach cywilnych i gospodarczych, jako jedyny organ do tego powołany, dokonuje czynności polegających na doręczaniu. Posiada również uprawnienia do przeprowadzania czynności w sprawach karnych.⁽¹⁾ Nadzór nad prawidłowością prowadzonego postępowania egzekucyjnego sprawuje sędzia egzekucyjny, który na skutek skarg dłużnika może wydawać zarządzenia zmierzające do prawidłowego wykonania egzekucji.

• Komornik sądowy

1. NIEZALEŻNY FUNKCJONARIUSZ PUBLICZNY

Komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym, dokonuje czynności na własny rachunek w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Komornik sądowy podlega określonym przepisom prawa, sankcjom dyscyplinarnym oraz zasadom etyki, gwarantuje bezstronność oraz niezależność postępowania.

Tożsamość zawodowa komornika sądowego ma charakter dualny: urzędowy oraz indywidualny.

Indywidualny wynika z faktu wykonywania powierzonych zadań w ramach własnej działalności gospodarczej, natomiast urzędowy (publiczny) jest konsekwencją powierzonej mu funkcji. Podkreślić należy, iż ustawodawca przyznał komornikowi sądowemu w zakresie wykonywania pewnych czynności (np. doręczania dokumentów) wyłączne uprawnienia, w konsekwencji nie może on odmówić dokonania czynności zawnioskowanej przez stronę, na rzecz której wszczęto postępowanie.

Komornik sądowy dokonuje czynności o charakterze sądowym oraz stricte wykonawczym (czynności egzekucyjne). Prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej jest gwarancją bezstronnego i niezależnego działania komornika sądowego.

Komornik sądowy musi legitymować się wykształceniem wyższym (dyplom licencjata lub magistra prawa) oraz odbyć dwuletnią praktykę zakończoną złożeniem egzaminu końcowego.

Zgodnie z art. 516 Kodeksu Postępowania Sądowego komornik sądowy doręcza wezwania, decyzje oraz orzeczenia. Kompetencje niniejsze pozwalają uznać go za przedstawiciela władzy sądowniczej. Z drugiej strony komornik przeprowadza czynności egzekucyjne.

1. Komornik sądowy nie wkracza w kompetencje innych organów do egzekwowania w sprawach karnych.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

2. UPRAWNIENIA KOMORNIKA SĄDOWEGO

FUNKCJONARIUSZ PUBLICZNY

► Uprawnienia

Komornicy sądowi posiadają wyłączne uprawnienia do sporządzania i doręczenia dokumentów w okręgu sądowym, w którym działają.

Wykonują orzeczenia sądowe oraz inne tytuły wydane na podstawie odrębnych przepisów.

W zakresie sprawowania funkcji publicznej przez komornika sądowego istotne jest podkreślenie następujących zasad:

- Sformułowanie "w okręgu sądowym" oznacza, iż właściwość miejscowa komornika sądowego ogranicza się do właściwości terytorialnej sądu pierwszej instancji miejsca zamieszkania dłużnika. Jeżeli dokument wymaga doręczenia dłużnikowi zamieszkałemu w innym okręgu sądowym, komornik sądowy musi zwrócić się do innego właściwego terytorialnie komornika sądowego.
- Komornik sądowy jest zobowiązany do wykonywania obowiązków, do których został ustawowo upoważniony jako organ wyłączny. Nie może odmówić ich dokonania w sytuacji otrzymania wniosku w tym zakresie i na rzecz każdego, kto złoży taki wniosek, chyba że wiązałoby się to z podjęciem czynności na rzecz krewnych w linii prostej lub linii bocznej do czwartego stopnia pokrewieństwa włącznie (art. 517 Kodeksu Postępowania Sądowego).

Zgodnie z art. 1386 Kodeksu Postępowania Sądowego, orzeczenia oraz inne tytuły mogą być egzekwowane na podstawie uwierzytelnionego odpisu lub protokołu zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Termin przedawnienia tytułów wykonawczych wynosi 10 lat.

Komornik sądowy egzekwuje krajowe lub zagraniczne akty notarialne uznane za prawnie wiążące, orzeczenia zagranicznych sądów opatrzone klauzulą wykonalności, orzeczenia sądów arbitrażowych, inne orzeczenia, postanowienia, nakazy oraz tytuły zasądzające daniny publicznoprawne.

Doręczanie dokumentów sądowych

Wyłącznie komornik sądowy upoważniony jest do doręczania dokumentów sądowych na terytorium Belgii.

Przykłady:

- Komornik sądowy może sporządzać i doręczać wezwania do stawiennictwa przed sędzią.
- Komornik sądowy może zawiadamiać o wydaniu orzeczenia sądowego. Adresatowi doręczany jest wówczas odpis orzeczenia.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Przez doręczenie jako czynność dokonywaną przez komornika, rozumieć należy sporządzenie i przekazanie odpisu dokumentu (art. 32 Kodeksu Postępowania Sądowego).

Przystąpienie do czynności egzekucyjnych uwarunkowane jest uprzednim doręczeniem tytułu wykonawczego.

W zależności od sytuacji wyróżniamy kilka sposobów doręczeń.

Zasadą jest doręczanie osobiste. Doręczenie osobie fizycznej następuje bezpośrednio do jej rąk (art. 33 Kodeksu Postępowania Sądowego). Doręczenie może nastąpić w dowolnym miejscu, w którym komornik sądowy zostanie adresata.

Doręczeń zawsze należy dokonać konkretnej osobie, o ile znajduje się ona na terytorium Belgii.

Jeżeli przesyłka nie została doręczona osobiście adresatowi, wówczas doręczenie dokonywane jest pod **adresem zameldowania**, w razie jego braku pod **adresem zamieszkania** osoby fizycznej, natomiast w przypadku osoby prawnej w jej siedzibie lub miejscu prowadzenia działalności (art. 35 Kodeksu Postępowania Sądowego).

W przypadku braku możliwości osobistego doręczenia pisma adresatowi z powodu niezastania go pod wskazanym adresem, komornik sądowy pozostawia kopię dokumentu w zaklejonej kopercie pod adresem zameldowania lub, w razie jego braku, w miejscu zamieszkania adresata. Komornik sądowy odnotowuje na oryginale dokumentu oraz na doręczonym odpisie datę, godzinę i miejsce pozostawienia kopii dokumentu. W tym samym lub następnym dniu roboczym komornik sądowy przesyła list polecony do osoby, na rzecz której dokonano doręczenia, z odpowiednim pouczeniem. (art. 38 Kodeksu Postępowania Sądowego).

Jeżeli dłużnik nie posiada zadeklarowanego adresu zameldowania lub miejsca zamieszkania na terytorium Belgii, wówczas znajdują zastosowanie przepisy art. 40 Kodeksu Postępowania Sądowego. W przypadku doręczeń zagranicznych komornik sądowy przesyła list polecony lub list zwykły pod znany mu adres za granicą. Nadanie dokumentu w placówce pocztowej jest równoznaczne z jego doręczeniem.

Jeżeli komornik sądowy nie dysponuje adresem na terenie Belgii lub za granicą, wówczas doręczenie następuje za pośrednictwem prokuratora.

W sprawach doręczeń na terenie Unii Europejskiej belgijski komornik sądowy ma obowiązek stosowania przepisów Rozporządzenia nr 1393/2007 w sprawie doręczania w Państwach Członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Dokonywanie czynności egzekucyjnych.

Komornik sądowy dokonuje czynności egzekucyjnych. Podstawą wszczęcia egzekucji jest tytuł wykonawczy.

- **Orzeczenie o zapłacie kwoty pieniężnej**

Na podstawie tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności komornik sądowy może wydać nakaz zapłaty, co stanowi pierwszą czynność egzekucyjną.

Komornik może również prowadzić postępowanie zabezpieczające, w ramach którego dokonuje zajęcia ruchomości oraz nieruchomości.

Nieruchomości lub ruchomości wymienione przez komornika sądowego w nakazie zajęcia majątku w toku postępowania zabezpieczającego podlegają ZATRZYMANIU. Zajęcie pozostaje w mocy przez okres 3 lat. Natomiast w przypadku dokonania **zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym**, prowadzonym na podstawie tytułu wykonawczego, komornik sądowy może dokonać zbycia majątku w drodze SPRZEDAŻY PUBLICZNEJ (komornik może powołać do udziału w czynności inne osoby- ślusarza oraz funkcjonariusza policji w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu egzekucji). Komornik sporządza plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży zajętego składnika majątkowego.

Komornik może dokonywać **zajęć wierzytelności**. Trzeciodłużnik zobowiązany jest do realizacji zajęcia wierzytelności w wysokości ponad kwotę wolną od potrąceń do rąk komornika z pominięciem osoby dłużnika. Komornik sporządza plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji z wierzytelności dzieląc wyegzekwowaną kwotę pomiędzy wierzycieli zgodnie z przepisami prawa.

Przykład:

Na wniosek wierzyciela komornik sądowy może dokonać zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużnika. Pracodawca ma wówczas obowiązek przekazywać część wynagrodzenia podlegającą egzekucji bezpośrednio komornikowi sądowemu.

W porozumieniu z wierzycielem, z uwzględnieniem wysokości egzekwowanego roszczenia, jak i stanu majątkowego dłużnika, komornik sądowy stosuje najbardziej optymalny sposób egzekucji.

Priorytetem prowadzonego postępowania egzekucyjnego jest doprowadzenie do ugody z dłużnikiem poprzez zmobilizowanie go do zapłaty należności ratalnie we wskazanych przez organ egzekucyjny terminach.

W przypadku niewywiązywania się przez dłużnika z dokonanych ustaleń, komornik stosuje środki egzekucyjne, nie wyłączając sprzedaży majątku lub jego przejęcia.

Sprzedaż nieruchomości może nastąpić również za pośrednictwem notariusza.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

- Nakaz dokonania czynności lub powstrzymania się od czynności, egzekucja świadczeń niepieniężnych

Egzekucja świadczeń niepieniężnych, ze względu na swój charakter, może powodować trudności.

Komornik sądowy w toku egzekucji świadczeń niepieniężnych podejmuje działania służące uzyskaniu od dłużnika określonego zachowania bądź wydania ściśle określonych rzeczy.

Jako przykład egzekucji świadczeń niepieniężnych należy wskazać uregulowaną w Kodeksie Postępowania Sądowego eksmisję najemców zalegających z zapłatą należności czynszowych.

Sprzedaż publiczna

Komornik sądowy czuwa nad prawidłowym przebiegiem licytacji zajętych składników majątkowych dłużnika.

Rejestr sprzedaży pełni w tym przypadku funkcję dowodową.

► Stawka wynagrodzenia

Komornikowi sądowemu przysługuje wynagrodzenie za wykonywanie powierzonych mu czynności zgodnie z ustaloną stawką.

Stawkę określają przepisy Dekretu Królewskiego z dnia 30 listopada 1976 r. w sprawie ustalenia stawek wynagrodzenia za czynności dokonywane przez komorników sądowych w sprawach cywilnych i gospodarczych oraz wysokości innych świadczeń. Stawki wynagrodzenia podlegają corocznej aktualizacji.

Stawka wynagrodzenia komornika sądowego zawiera między innymi opłaty sesyjne, opłaty stałe, koszty, opłaty stosunkowe itd. Obejmuje wynagrodzenie, jakie komornik sądowy ma prawo pobierać za podejmowane czynności, z drugiej strony zwrot ponoszonych przez niego wydatków (np. koszty podróży).

W praktyce komornik sądowy wzywa wierzyciela o zaliczkę na poczet wydatków w toku prowadzonego postępowania (art. 4, 4° AR).

Zgodnie z art. 1024 Kodeksu Postępowania Sądowego koszty egzekucji obciążają dłużnika, w związku z powyższym komornik sądowy podejmuje działania w celu wyegzekwowania poniesionych przez wierzyciela kosztów.

Komornik sądowy ma obowiązek przekazywania dłużnikowi informacji o ponoszonych kosztach oraz dokładnego ich rozliczenia.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

OSOBA PROWADZĄCA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Komornik sądowy może działać również w zakresie swoich kompetencji w ramach wolnego zawodu. W tym przypadku wykonuje on określone czynności zgodnie z zasadami wolej konkurencji (jako osoba prowadząca działalność gospodarczą). W takiej sytuacji nie jest zobowiązany do pobierania wynagrodzenia opartego na stawkach uregulowanych Dekretem Królewskim.

► Protokół stanu faktycznego

Zgodnie z art. 516 Kodeksu Postępowania Sądowego, komornik sądowy jest właściwy do sporządzania protokołu stanu faktycznego bez wydawania opinii na temat stanu prawnego bądź faktycznego mogących wynikać z poczynionych ustaleń.

W praktyce komornik sądowy opisuje sytuację zgodnie ze stanem faktycznym, także o charakterze tymczasowym, przy czym uprawniony jest on wyłącznie do opisu. Czynności tych nie należy utożsamiać z czynnościami biegłego, komornik nie może udzielać porad ani wydawać opinii, Obowiązuje go obiektywizm.

Opis stanu faktycznego przekazany przez komornika sądowego może być wykorzystywany w charakterze środka dowodowego na potrzeby toczących się lub przyszłych postępowań; również w sprawach ubezpieczeniowych oraz jako dowód w przypadkach, gdy niezbędne jest podjęcie pilnych działań służących zmianie dotychczasowej sytuacji.

Przykłady protokołu stanu faktycznego:

- protokół zdawczo-odbiorczy lokalu;
- rejestracja postępów prac budowlanych;
- inspekcja szkód będących następstwem realizacji prac oraz klęsk

Komornik sądowy może zostać powołany przez sędziego w celu sporządzenia raportu, protokołu oraz sprawozdania.

Przykład:

Komornik sądowy może zostać zobowiązany, na podstawie zlecenia sędziego, do udokumentowania istotnych faktów w sprawie o cudzołóstwo oraz do poczynienia ustaleń w toku w/w postępowania.

Komornik może odmówić dokonania czynności polegających na sporządzeniu protokołu stanu faktycznego, pomimo, iż został ustawowo wyposażony w kompetencje do jego sporządzenia.

Zakres pracy komornika sądowego podlega w praktyce negocjacji z wierzycielem.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Komornikowi sądowemu można zlecić przeprowadzenie prywatnej licytacji, aukcji, loterii, zawodów, sporządzenie regulaminu zawodów, kontrolę ich przebiegu oraz ewentualną weryfikację ich prawdziwości.

► Zarząd tymczasowy

Zgodnie z art. 488*bis* Kodeksu Cywilnego osoba pełnoletnia, która ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie zarządzać swoim majątkiem i wymaga ochrony, może skorzystać z instytucji zarządu tymczasowego.

Zarządca przejmuje tymczasowo zarządzanie majątkiem takiej osoby. Wyznaczany jest przez sędziego.

Chociaż w przepisach prawa brak wymogu, aby zarządcą była osoba o określonych kwalifikacjach, z praktycznego punktu widzenia, biorąc pod uwagę skomplikowany charakter prawny i faktyczny instytucji zarządu tymczasowego, wskazane jest, aby obowiązki zarządcy powierzyć profesjonalście.

W związku z powyższym funkcje zarządcy tymczasowego często powierzane są komornikom sądowym oraz innym przedstawicielom zawodów prawniczych.

► Mediator w sprawach zadłużenia

Komornik sądowy może zostać powołany do pełnienia funkcji mediatora w sprawach dotyczących zadłużenia.

Po zatwierdzeniu danej osoby do pełnienia funkcji mediatora w ramach zbiorowego postępowania w sprawie windykacji należności, prowadzone postępowania egzekucyjne ulegają zawieszeniu, po czym następuje zwołanie rady wierzycieli.

Mediator sporządza plan podziału, według którego ustalone zostają wierzytelności podlegające zaspokojeniu oraz kwota przysługująca dłużnikowi, niezbędna na zaspokojenie potrzeb życiowych. Postępowanie to ma na celu naprawę trudnej sytuacji finansowej dłużnika. Przepisy prawa przewidują w ściśle określonych przypadkach możliwość umorzenia zadłużenia.

Stawka wynagrodzenia za czynności mediatorów uregulowana jest w Belgii przepisami prawa, podlega corocznej aktualizacji.

► Ugody pozasądowe

Komornik sądowy może również uczestniczyć w polubownym postępowaniu dochodzenia należności (droga pozasądowa). Podejmuje on wówczas próbę odzyskania wierzytelności pieniężnej. W ramach tego postępowania wysyła dłużnikowi tzw. "formalne wezwanie do zapłaty", w którym wzywa go do uregulowania należności w określonym terminie. Następnym niezaastosowania się dłużnika do wezwania jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Przykład:

Uгода pozasądowa w przedmiocie odzyskania zaległych należności czynszowych

► Zajęcie

Zajęcie na podstawie przepisu art. 1956 Kodeksu Cywilnego dotyczy nieruchomości znajdującej się we władaniu osoby trzeciej w związku z powstałym sporem dotyczącym przedmiotu zajęcia. W następstwie w/w zajęcia osoba trzecia władająca nieruchomością zobowiązana zostaje do jej zwrotu osobie wskazanej w treści orzeczenia sądowego wydanego po zakończeniu sporu.

W obu przypadkach zajęcia dokonuje komornik sądowy.

► Weryfikacja zdolności kredytowej

Komornik sądowy ma możliwość dostępu do baz danych umożliwiających weryfikację sytuacji finansowej dłużnika. W związku z powyższym wierzyciel może zwrócić się do komornika sądowego z wnioskiem o zbadanie zdolności kredytowej dłużnika.

W tym celu komornik może sprawdzić czy wobec dłużnika nie toczyło się wcześniej postępowanie egzekucyjne, windykacyjne oraz czy dłużnik posiada majątek kwalifikujący się do zajęcia.

Powyższa procedura umożliwia wierzycielowi sprawdzenie wiarygodności biznesowej kontrahenta.

3. ODPOWIEDZIALNOŚĆ KOMORNIKA SĄDOWEGO

Komornik sądowy podlega odpowiednim przepisom prawa, których naruszenie może skutkować nałożeniem na niego kary.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA

Komornik sądowy może podlegać sankcjom dyscyplinarnym

Naruszenie przepisów prawa lub zasad etyki zawodowej komornika sądowego może stanowić delikt dyscyplinarny.

Skargę składa się do Prezesa - Doradcy Prawnego lub Sprawozdawcy Rady Okręgowej Izby Komorniczej, której komornik sądowy jest członkiem.

Skargę rozpoznaje Rada Okręgowej Izby Komorniczej. W sytuacji, gdy skarga jest zasadna, komornik może zostać ukarany.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Krajowa Rada Komorników Sądowych Belgii nie jest organem dyscyplinarnym, nie posiada uprawnień w zakresie prowadzenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko komornikowi, nie jest również właściwa do rozstrzygania sporów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNOPRAWNA I KARNOPRAWNA

Niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej, komornik sądowy ponosi odpowiedzialność cywilną i karną. Bez względu na toczące się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne, przeciwko komornikowi sądowemu może zostać wszczęte również sądowe postępowanie karne lub cywilne.

Komornik sądowy odpowiada osobiście za działania niezgodnie z przepisami prawa w związku z wykonywaniem czynności, chyba, że wykaże, iż szkoda powstała w wyniku zdarzeń, za które nie ponosi odpowiedzialności (np. w przypadku wystąpienia siły wyższej).

Zasadą jest, że komornik sądowy działa na zlecenie strony.

Przysługuje mu wynagrodzenie.

Za nienależyte wykonanie czynności ponosi odpowiedzialność *ex contractu*.

Nie wyłącza to jego odpowiedzialności deliktowej, również wobec osób trzecich.

• Sędzia egzekucyjny

Zgodnie z art. 1395 Kodeksu Postępowania Sądowego wnioski egzekucyjne dotyczące zabezpieczenia i zastosowania środków egzekucyjnych składa się do sędziego egzekucyjnego.

Sędzia egzekucyjny bada wyłącznie prawidłowy przebieg egzekucji, także w sytuacji, gdy jest z nią związany spór. Nadzór sędziego egzekucyjnego rozpoczyna się z chwilą wszczęcia egzekucji i ustaje wraz z zakończeniem zajęcia. Sędzia egzekucyjny, w przypadkach ściśle określonych przepisami prawa, może rozpoznawać sprawy merytorycznie (badać zasadność roszczeń). Dotyczy to także sporów dotyczących egzekucji nakazowej i egzekucji proporcjonalnej.

Uprawnienie sędziego do orzekania w sprawie procedury zajęcia podlegają kontroli ze strony sędziego procesowego w przypadkach wydania tytułu w przedmiocie zajęcia opatrzonego klauzulą wykonalności. W takiej sytuacji przysługuje odwołanie do sędziego sądu apelacyjnego.

Organy egzekucyjne I ICH WŁAŚCIWOŚĆ

Orzeczenia sędziego egzekucyjnego zaopatrywane są w klauzulę tymczasowej wykonalności, co oznacza, że nakazy te podlegają tymczasowemu wykonaniu bez względu na fakt, iż przysługują od nich środki odwoławcze.

Do kompetencji sędziego należy również orzekanie w sprawach dotyczących możliwości wydania zezwolenia na wszczęcie postępowania zabezpieczającego⁽²⁾. Jest to postępowanie wnioskowe inicjowane przez uprawnionego. Wniosek wymaga podpisu prawnika. Termin do wydania nakazu wynosi wówczas 8 dni.

- Kwiecień 2012 -

For further information, please contact eje@europe-eje.eu

Niniejszy projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską

Sole liability for this document rests with the author.

The Commission is not responsible for any use that may be made of the information contained therein.

---

2. Występują wyjątki od tej zasady, na przykład żądanie właściciela, który przystępuje do zajęcia.

